

принципово нової адаптації людини. Специфіка сучасного інформаційного середовища зумовлює коригування існування та розвитку нових природних і соціальних механізмів такої адаптації. Інформаційні технології, як серцевина сучасної цивілізації, не тільки змінюють якість і сенс життя сучасних людей, вони здатні змінити звичний спосіб їхнього існування у світі. Можна стверджувати, що основою моральної адаптації у цьому контексті є формування культури світосприйняття, стрижнем якої є інформаційна культура, що органічно поєднує культуру мислення і мовлення, культуру спілкування, культуру праці та організованість, культуру обробки інформації в усіх її проявах.

Список використаних джерел

1. Дзьобань О. П. Філософія інформаційного права: світоглядні й загальнотеоретичні засади : монографія. Харків : Майдан, 2013. 360 с.
2. Прудникова О. В. Інформаційна культура і формування «людини інформаційної». *Філософія науки: традиції та інновації*. Суми, 2013. № 2(8). С. 227–238.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П., Жданенко С. Б. та ін. Суспільство, людина, право: досвід філософсько-правового осмислення : монографія ; за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2018. 350 с.
4. Danilyan O. G., Dzeban A. P., Kalinovsky Y. Y., Zhdanenko S. B., Kalnytskyi E. A. Problems of adaptation of a man to the conditions of information society. *Media, Culture and Public Relations*. 2019. Vol. 10. № 1. P. 30–41.

Любов ЮРЧЕНКО

професор Національного університету
цивільного захисту України,
доктор філологічних наук, професор
Людмила ГОНТАРЕНКО
доцент Національного університету
цивільного захисту України,
кандидат психологічних наук, доцент

ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ І СУСПІЛЬСТВА

Основна мета волонтера – захист прав і свобод людини, підтримка її як матеріально, так і психологічно, а також реалізація своїх громадянських обов'язків.

Під волонтерством зазвичай, розуміють гуманну діяльність, у ході якої людина або група виконує означену роботу – надає допомогу, волонтерські послуги не для власної фінансової вигоди [1, с. 26]. Але волонтерство також вважаємо інструментом розвитку навичок і сприяння добробуту або поліпшення якості людського життя, згуртування нації та протистояння за умов

загострення соціально-політичних небезпек. Крім того, воно призначене для встановлення контактів із метою можливого працевлаштування.

У нинішній ситуації російської агресії Україна потребує якомога більшої кількості волонтерів і некомерційних організацій, що використовуватимуть усі свої ресурси для вирішення локальних або глобальних соціальних проблем. Під час кризових подій українське суспільство продемонструвало свою готовність до добровільної роботи на благо країни, відбулася активізація населення у цьому напрямі. Зараз, під час війни, підтримка волонтерів має величезне значення.

Огляд літературних джерел [1; 2; 4], присвячених феномену волонтерства, засвідчив, що волонтерська діяльність сприяє розвитку емоційної, чуттєвої особистості, змінює та виховує індивіда, формує його ціннісний світ, дозволяє розширити світосприйняття та отримання нових знань, а також сприяє творчій активній діяльності в суспільстві і особистому зросту.

Будь-яка волонтерська ініціатива і робота побудована на принципах альтруїзму, доброти, щедрості, милосердя і небайдужості. Це ті якості, що з давніх часів спонукали людину займатися благодійною діяльністю [2, с. 65].

Волонтерські організації є одними зі складових економічного розвитку країни, оскільки роботодавці та постачальники послуг збільшують загальні економічні показники країни та зменшують тягар державних витрат. Цей сектор також відіграє ключову роль у створенні умов, за яких економіка може відновлюватися, підійматися з руїн. Мова йде про інвестиції в навчання, підвищення кваліфікації та покращення можливостей працевлаштування для людей на ринку праці.

Закон України «Про волонтерську діяльність» визначає таку діяльність як форму благодійної діяльності, перераховує види благодійної діяльності та визначає, що благодійники спільно чи індивідуально можуть здійснювати благодійну діяльність на підставі добровільного вибору одного або кількох таких її видів [3]. Волонтер реалізує спільну мету волонтерського формування, покращує стан соціуму, створює так званій «соціальний капітал». Водночас формується й особистий «соціальний капітал» – моральні цінності, досвід, вміння тощо.

Впевнені, що волонтерська допомога корисна як для того, хто її отримує, так і для того, хто її надає. Позитивні ефекти виявляються у задоволенні життям, підвищенні самооцінки, покращанні здоров'я, а також отриманні нових соціальних зв'язків, професійних навичок і досвіду.

Існує велика кількість волонтерських організацій, утворених саме для того, щоб надавати допомогу молоді. Через те, що це дуже специфічна робота, котра вимагає високого рівня усвідомленості і кваліфікації, на наш погляд, можна розвивати і вдосконалювати різні види волонтерської діяльності в молодіжному секторі, а саме такі:

– ситуативне волонтерство – передбачає залучення волонтерської допомоги для короткострокової події, котра вимагає специфічних навичок

або вмінь із боку волонтера;

– регулярне волонтерство – це вид волонтерства, що передбачає довгострокову співпрацю волонтера з організацією;

– специфічне волонтерство – це такий вид роботи, коли люди, які добровільно займаються конкретним завданням, переважно обираються спільнотою або персоналом на підставі їхніх вмінь та навичок;

– молоде волонтерство – передбачає залучення до волонтерства однолітків тих людей, на яких спрямована допомога.

Волонтерські організації існують завдяки людським ресурсам, а саме волонтерам, які готові добровільно виконувати необхідну роботу. Люди не завжди готові піти на цей крок, тому неприбуткові волонтерські організації повинні бути готовими до браку добровольців. Крім того, вони зазнаватимуть труднощів і з успішним залученням стабільних працівників. Соціальна реальність свідчить, що в некомерційних організаціях часто спостерігається значний відтік кадрів, а це робить майже неможливим вирішення проблем добровільної благодійності.

Вихід із такої ситуації вбачається у пропаганді моральних цінностей та згуртованості етносу. Людина без усталених цінностей не завжди справляється з труднощами і навіть із виконанням простих обов'язків за обумовлену плату. Тим паче зменшується ймовірність участі особистості без гуманних цінностей у волонтерстві. Наявність сенсожиттєвих цінностей є базою, необхідною для існування повноцінного суспільства. Вони можуть стати головною мотивацією людини, основою волонтерської діяльності. Лідери і представники волонтерства зобов'язані постійно впливати на підтримку і розвиток таких цінностей у кожному його суб'єкті і об'єкті.

В Україні, як і у світовій практиці, волонтерство підтримано суспільством та законодавцем. Існує безліч волонтерських проєктів, завдяки яким надано відчутну допомогу тим, хто її потребує. Все це не тільки допомагає окремій людині, наприклад, у формуванні сенсожиттєвих цінностей, установі чи організації, але й змінює менталітет громадян, формує національну ідентичність; через соціальні перетворення покращує локальну і регіональну ситуації та взагалі стан життя в країні.

Список використаних джерел

1. Говоруха Н. О. Волонтерство як платформа соціальних перетворень : тези. Київ : Університет менеджменту освіти. *Педагогічний процес: теорія і практика. Серія: Педагогіка*. 2019. № 3–4(66–67). С. 24–30.

2. Лещенко М. О. Волонтерська діяльність під час військових подій в Україні і світі : магістерська дис. : 054 Соціологія. Київ, 2018. 101 с.

3. Про волонтерську діяльність : Закон України від 19.04.2011. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>.

4. Борецька Н. П., Крапівіна Г. О. Сучасний стан і проблеми розвитку соціально-трудова відносин у добровольчестві. *Соціально-трудова відносини: теорія та практика. Формування ринкової економіки : зб. наук. праць*. 2010. Спец. вип. : у 3 т. Соціально-трудова відносини: теорія і практика. Т. 1. С. 105–112.